

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	4Tdo/71/2020
Identifikačné číslo spisu:	2319010092
Dátum vydania rozhodnutia:	09.11.2021
Meno a priezvisko:	JUDr. Pavol Farkaš
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2021:2319010092.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky, v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Pavla Farkaša a sudcov JUDr. Martiny Zeleňakovej a JUDr. Dušana Krč - Šeberu v trestnej veci obvinenej V. K., pre obzvlášť závažný zločin lúpeže podľa § 188 ods. 1, ods. 2 písm. d), ods. 3 písm. a) Trestného zákona, na neverejnom zasadnutí konanom v Bratislave 9. novembra 2021, o dovolaní obvinenej V. K. proti uzneseniu Krajského súdu v Trnave z 10. decembra 2019, sp. zn. 6To/125/2019, takto

rozhodol:

Podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku dovolanie obvinenej V. K. o d m i e t a.

Odôvodnenie

Rozsudkom Okresného súdu Galanta (ďalej tiež „okresný súd“ alebo „súd prvého stupňa“) zo 4. septembra 2019, sp. zn. 1T/11/2019 bola obvinená V. K. (ďalej tiež „obvinená“ alebo „dovolateľka“) uznaná za vinnú z obzvlášť závažného zločinu lúpeže podľa § 188 ods. 1, ods. 2 písm. d), ods. 3 písm. a) Trestného zákona s poukazom na § 139 ods. 1 písm. e) Trestného zákona, ktorého sa dopustila na tom skutkovom základe že:

- dňa 11.08.2018 v čase o cca 17:30 hodine v meste V. - V., na ulici Z. X, na križovatke s ulicou G. A., oslovila po chodníku kráčajúceho poškodeného P. V., narodeného XX.XX.XXXX, bytom A. číslo XXX, P., okres Z. I., či nepotrebuje pomocť, pričom následne, keď poškodený odmietol jej pomoc, tohto, za účelom získania jeho finančných prostriedkov, sotila obidvomi rukami zozadu do chrbta, v dôsledku čoho poškodený P. V., ktorý bol pod vplyvom alkoholu, neudržel rovnováhu, spadol na zem a ako ležal na zemi mu obvinená zo zadného vrecka nohavíc vybrala finančnú hotovosť vo výške 100,- Eur, občiansky preukaz, čím svojím konaním spôsobila poškodenému P. V. periprotetickú zlomeninu v okolí drieku implantovanej totálnej protézy bedrového zhybu hornej časti pravého stehna, s viacerými lomnými líniami a posunom s dobou liečenia 5 až 8 mesiacov a závažného obmedzenia v obvyklom spôsobe života minimálne v trvaní 2 mesiacov, ktoré obmedzenie spočívalo v pripútaní na lôžko, odkázanosti na pomoc iných osôb, pohyblivosti pomocou francúzskych bariel, pomoci v obliekaní, obúvaní, telesnej hygiene, v starostlivosti o bežné domáce práce, udržiavanie poriadku, obstarávanie si nákupov, prípravu jedla, a taktiež obvinená spôsobila svojím konaním škodu vo výške 100,- Eur odcudzením hotovosti a V. X., so sídlom X., B., IČO : XX XXX XXX, škodu vo výške 2.843,11 Eur,

ktoré predstavujú náklady poskytnutej zdravotnej starostlivosti poškodenému P. V..

Za to okresný súd uložil obvinenej V. K. podľa § 188 ods. 3 Trestného zákona, s použitím § 37 písm. m) Trestného zákona, § 38 ods. 2, ods. 4 Trestného zákona, trest odňatia slobody vo výmere 11 (jedenásť) rokov a 8 (osem) mesiacov, pre výkon ktorého ju podľa § 48 ods. 2 písm. b), ods. 4 Trestného zákona zaradil do ústavu na výkon trestu odňatia slobody so stredným stupňom stráženia. Zároveň súd prvého stupňa podľa § 76 ods. 1 Trestného zákona, § 78 ods. 1 Trestného zákona uložil obvinenej aj ochranný dohľad na 2 (dva) roky a podľa § 287 ods. 1 Trestného poriadku tiež povinnosť nahradiť poškodenému P. škodu vo výške 100,- Eur a poškodenej Všeobecnej zdravotnej poisťovni, a. s. vo výške 2.843,11 Eur.

Proti tomuto rozsudku okresného súdu podala obvinená V. K. odvolanie, ktoré Krajský súd v Trnave (ďalej len „krajský súd“ alebo „odvolací súd“) uznesením z 10. decembra 2019, sp. zn. 6To/125/2019 podľa § 319 Trestného poriadku zamietol.

Proti naposledy označenému uzneseniu krajského súdu podala obvinená V. K. vo svoj prospech, prostredníctvom obhajcu JUDr. Mgr. Martina Vranoviča, advokáta so sídlom v Šali, Jarmočná č. 2264/3, dovolanie, a to z dovolacích dôvodov uvedených v § 371 ods. 1 písm. c) a g) Trestného poriadku.

V písomných dôvodoch podaného dovolania obvinená vo vzťahu k dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku uviedla, že v porovnaní s vymedzením skutku v uznesení o vznesení obvinenia z 12. augusta 2018, okresný súd toto vymedzenie vo svojom rozsudku doplnil o slová „...za účelom získania jeho finančných prostriedkov,..“, a v tej súvislosti namietala, že z tohto dôvodu nebola informovaná o nevyhnutnom znaku objektívnej stránky stíhaného trestného činu, teda nebola podrobne oboznámená s povahou a dôvodom jej vzneseného obvinenia, hoci takéto právo jej garantuje čl. 6 ods. 3 písm. a) Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej tiež „Dohovor“), čo znamená, že nemohla presne určiť, aký skutkový dej sa jej kladie za vinu a tým pádom sa ani vyjadriť k presnej skutočnosti, ktorá sa jej kladie za vinu, zároveň tým došlo k porušeniu jej práva podľa § 34 ods. 1 Trestného poriadku vyjadrovať sa ku všetkým skutočnostiam, zároveň obvinená nemala možnosť adekvátne uplatniť právo na prípravu na obhajobu v zmysle čl. 50 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky. Pridaním vyššie citovaného znaku až v obžalobe Okresnej prokuratúry Galanta sp. zn. 2Pv 294/18/2202 z 21. januára 2019 došlo, podľa názoru obvinenej, k porušeniu aj § 234 ods. 2 Trestného poriadku, v zmysle ktorého sa obžaloba môže podať len pre skutok, pre ktorý sa vznieslo obvinenie, čo znamená, že obžaloba sa oproti uzneseniu o vznesení obvinenia nesmie dopĺňať o znaky skutku tvoriace podstatnú súčasť skutku, v tomto prípade účel použitia násilia, a to získanie finančných prostriedkov. K zásadnému porušeniu práva na obhajobu teda, podľa názoru dovolateľky, došlo tak, že obvinená nebola bez meškania a od okamihu vznesenia obvinenia oboznámená so všetkými znakmi skutkovej podstaty trestného činu podľa § 188 ods. 1, ods. 2 písm. d) Trestného zákona, a teda ani s dôvodmi jej obvinenia. V dôvodoch podaného dovolania obvinená ďalej namietala, že tak v rozsudku okresného súdu, ako aj v uznesení krajského súdu absentujú úvahy a označenie dôkazov, ktoré súdy nižšieho stupňa viedli k záveru, že obvinená konala úmyselne, čím došlo, podľa názoru dovolateľky, k porušeniu čl. 6 ods. 1 Dohovoru, ktorého súčasťou je právo na obhajobu.

Vo vzťahu k dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku obvinená namietala zákonnosť rekognície vykonávanej 12. augusta 2018 dôvodiť, že zo zápisnice o tomto úkone v rozpore s § 126 ods. 1 Trestného poriadku nevyplýva výzva adresovaná poškodenému, aby opísal opoznávanú osobu a ani samotné opísanie opoznávaného poškodeným. Namietala taktiež, že ženy na fotografiách vo fotoalbumoch č. 1 a č. 2 nie sú podobného zovňajšku a obvinená je na prvý pohľad odlišná od ostatných opoznávaných žien. Vyššie uvedený dovolací dôvod [podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku] bol, podľa názoru obvinenej, naplnený aj tým, že krajský súd založil svoje rozhodnutie na dôkaze, ktorý nebol vôbec v konaní pred súdom vykonaný, teda na dôkaze, ktorý nebol vykonaný zákonným spôsobom (v rozpore s § 2 ods. 19 Trestného poriadku), keďže krajský súd vo svojom uznesení o zamietnutí odvolania obvinenej na strane 6 uviedol, že obvinená najskôr tvrdila, že sa

poškodeného vôbec nedotkla, no neskôr pripustila, že keď sa po nej poškodený so sexuálnymi návrhmi naťahoval, mohla ho teoreticky odstrániť, čím svoju obhajobnú argumentáciu prispôbovala stavu dokazovania, avšak obvinená na hlavnom pojednávaní vykonávanom okresným súdom 3. mája 2019 vypovedala, že sa poškodeného vôbec nedotýkala a iná jej výpoveď, respektíve zápisnica o jej výpovedi (a to ani z prípravného konania), nebola ako dôkaz v konaní pred súdom prečítaná. Za nezákonný dôkaz považovala obvinená aj znalecký posudok znalca MUDr. F. dôvodiac, že bol, podľa jej názoru, podaný v rozpore s § 145 ods. 1 Trestného poriadku, pretože na strane 15 dotknutého znaleckého posudku znalec neprípustne vyslovil právny záver prináležiaci súdu (nie znalcovi) spočívajúci v konštatovaní, že zranenie poškodeného P. V. naplňuje svojou podstatou znaky ťažkej ujmy na zdraví, ako ich meritórne určuje § 123 ods. 3 Trestného zákona. A napokon za nezákonný dôkaz považovala dovolateľka aj kamerový záznam z čerpacej stanice v blízkosti miesta činu dôvodiac, že zachytáva biometrické údaje obvinenej, ktorých spracúvanie je podľa § 16 ods. 1 zákona č. 18/2018 Z. z. zakázané, pričom obvinená výslovný súhlas so spracovaním osobných údajov v zmysle § 16 ods. 2 písm. a) zákona č. 18/2018 Z. z. neposkytla, zároveň jej neboli poskytnuté informácie a poučenia v zmysle § 19 ods. 1 uvedeného zákona, navyše obvinená ani nebola v predmetný deň zákazníčkou spoločnosti Q., a.s., ktorá predmetný kamerový záznam poskytla orgánom činným v trestnom konaní, preto ide o dôkaz v trestnom konaní nepoužiteľný.

V podstate na podklade vyššie uvedeného obvinená navrhla, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky vyslovil porušenie zákona v ustanoveniach § 34 ods. 1 Trestného poriadku, čl. 50 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky, čl. 6 ods. 1, ods. 3 písm. a), písm. b) Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, § 168 ods. 1, § 126 ods. 1, § 2 ods. 9, § 145 ods. 1, § 119 ods. 2 a § 2 ods. 12 Trestného poriadku v neprospech obvinenej, zrušil uznesenie krajského súdu, ako aj rozsudok okresného súdu a okresnému súdu prikázal, aby vec v potrebnom rozsahu znovu prerokoval a rozhodol.

K dovolaniu obvinenej sa vyjadrila prokurátorka Okresnej prokuratúry Galanta (ďalej tiež „prokurátorka“), ktorá vyjadrila názor, že obvinenou namietané dovolacie dôvody nie sú akceptovateľné s poukazom na § 371 ods. 4 Trestného poriadku, pretože v dovolaní ňou uvádzané okolnosti existovali už v pôvodnom konaní, no neboli obvinenou namietané skôr, a to ani v rámci odvolacieho konania. Aj napriek vyššie konštatovanému prokurátorka k namietanej vade pridania znaku „za účelom získania jeho finančných prostriedkov“ do vymedzenia skutku v obžalobe, uviedla, že vyšetrovateľ už v uznesení o vznesení obvinenia dostatočne objektivizoval, v čom spočívalo protiprávne konanie obvinenej. Ďalej konštatovala, že nepoužitie totožného slovného spojenia pre vymedzenie skutku vyšetrovateľom, ako neskôr učinil prokurátor alebo okresný súd, nemá žiaden vplyv na totožnosť skutku, pričom po podaní obžaloby mala obvinená dostatočný priestor v konaní pred súdom, aby na pridanie predmetnej vety procesne reagovala, čo nevyužila. Pokiaľ dovolateľka vytýkala nedostatočné odôvodnenie záveru okresného súdu o úmyselnom zavinení obvinenej, v tejto súvislosti prokurátorka poukázala na ustanovenie § 371 ods. 7 Trestného poriadku, podľa ktorého dovolanie len proti odôvodneniu rozhodnutia nie je prípustné. K namietanej vade spočívajúcej v nezákonnosti rekognície, respektíve nedostatku výzvy na opísanie opoznávannej osoby, prokurátorka poukázala na výsluch poškodeného P. V. z 11. augusta 2018 v postavení svedka, v rámci ktorého bez náznakov pochybnosti popísal páchatel'a a uviedol, že pokiaľ by túto osobu uvidel, určite ju spozná. K námietke, že krajský súd vychádzal aj z iných dôkazov, ako boli vykonané pred súdom, uviedla, že odvolací súd, ohľadom pripustenia možnosti postrčenia poškodeného obvinenou, vychádzal z tvrdení uvedených v odvolaní obvinenej (§ 311 ods. 4 Trestného poriadku). Vo vzťahu k nezákonnosti znaleckého posudku MUDr. I., prokurátorka konštatovala, že obhajoba nepredložila žiaden argument alebo dôkaz, že by okresný súd, prípadne orgány činné v trestnom konaní, výsledky znaleckého dokazovania nevyhodnocovali samostatne. Ohľadom kamerového záznamu, uviedla, že v predmetnej trestnej veci sa jednalo o monitorovanie miesta prístupného verejnosti, teda priestoru, do ktorého možno voľne vstupovať a v ňom sa zdržiavať. Legitímnosť spracovania osobných údajov v tomto prípade, podľa názoru prokurátorky predpokladá § 13 ods. 1 písm. d) zákona o ochrane osobných údajov, pričom zásadnou podmienkou využitia kamerového záznamu v trestnom konaní je jeho zákonnosť a legitímnosť. Kamerový záznam, ktorý zachytil závažnú násilnú trestnú činnosť a bol do konania získaný zákonným spôsobom (§ 89 Trestného poriadku), je podľa názoru prokurátorky aj procesne použiteľný (§ 119 ods. 2 Trestného poriadku).

Vzhľadom na vyššie uvedené prokurátorka navrhla, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky dovolanie obvinenej podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku odmietol.

K tomuto podaniu prokurátorky sa prostredníctvom obhajcu vyjadrila obvinená, ktorá s tvrdením prokurátorky o neakceptovateľnosti v dovolaní ňou uvedených dovolacích dôvodov nesúhlasila. K vytýkanej vade spočívajúcej v doplnení popisu skutku uviedla, že do obžaloby bol pridaný podstatný skutkový znak trestného činu lúpeže, pretože z uznesenia o vznesení obvinenia nie je možné objektívne vyvodit', že násilie bolo použité za účelom získania finančných prostriedkov. K námietke nedostatočného odôvodnenia úmyselného zavinenia, obvinená konštatovala, že dovolanie nepodala proti odôvodneniu napadnutých rozhodnutí, ale proti výroku o vine. Ďalej vyjadrila názor, že v zmysle § 58 ods. 1 písm. d) Trestného poriadku výzva a opísanie opoznávanej osoby musí byť súčasťou zápisnice o rekognícii a nie zápisnice o inom úkone (teda výsluchu svedka z 11. augusta 2018). Taktiež namietala, že vyjadrenie obvinenej v odvolaní, nie je podľa jej názoru zákonne spôsobilým obsahom výpovede. Vo vzťahu k zákonnosti znaleckého posudku MUDr. F. obvinená namietala, že rozsudok okresného súdu bol, podľa jej názoru, založený na automatickom prebratí záverov znaleckého dokazovania a záverov, ktoré vyplynuli z výsluchu dotknutého znalca (strana 5-6 rozsudku okresného súdu) a ktoré si osvojil aj krajský súd (strana 7 uznesenia krajského súdu). V súvislosti s kamerovým záznamom dovolateľka namietala, že § 13 zákona č. 18/2018 Z. z. nie je, podľa jej názoru, možné aplikovať, pretože sa nevzťahuje na osobitné kategórie osobných údajov (vrátane biometrických údajov) s tým, že monitorovanie priestorov čerpacej stanice nemá nič spoločné s ochranou života, zdravia alebo majetku fyzickej osoby, ale ide o monitorovanie majetku právnickej osoby, navyše dotknutý kamerový záznam nebol vyhotovený orgánmi činnými v trestnom konaní, pričom zákon č. 18/2018 Z. z. je osobitným zákonom v zmysle § 119 ods. 2 Trestného poriadku.

Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej tiež „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 377 Trestného poriadku) pred vydaním rozhodnutia o dovolaní posúdil naplnenie procesných podmienok pre podanie dovolania a zistil, že dovolanie bolo podané proti prípustnému rozhodnutiu [§ 368 ods. 2 písm. h) Trestného poriadku], bolo podané prostredníctvom obhajcu (§ 373 ods. 1 Trestného poriadku), osobou oprávnenou na jeho podanie [§ 369 ods. 2 písm. b) Trestného poriadku], v zákonnej lehote (§ 370 ods. 1 Trestného poriadku) a na súde, ktorý rozhodol v prvom stupni (§ 370 ods. 3 Trestného poriadku). Zistil ďalej, že dovolanie spĺňa obligatórne obsahové náležitosti (§ 374 ods. 1, ods. 2 Trestného poriadku), a že obvinená pred podaním dovolania využila svoje právo podať riadny opravný prostriedok (§ 372 ods. 1 Trestného poriadku).

Najvyšší súd Slovenskej republiky však zároveň dospel k záveru, že podané dovolanie je potrebné odmietnuť na neverejnom zasadnutí, pretože je zrejmé, že nie sú splnené dôvody dovolania podľa § 371 Trestného poriadku [§ 382 písm. c) Trestného poriadku].

V prvom rade sa žiada uviesť, že dovolanie ako mimoriadny opravný prostriedok proti právoplatným a záväzným rozhodnutiam súdov predstavuje výrazný zásah do právnej istoty a stability právnych vzťahov v právnom štáte. Aj z uvedeného dôvodu je dovolanie určené k náprave najzásadnejších a zákonom taxatívne vymedzených procesných a hmotnoprávných väd, ktoré by svojimi dôsledkami mohli zásadne ovplyvniť trestné konanie, respektíve jeho procesný výsledok. Dovolanie nie je prostriedkom určeným na revíziu skutkových zistení, ktoré urobili sudy prvého a druhého stupňa [primerane rozhodnutie najvyššieho súdu publikované v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky (ďalej len „Zbierka“) pod číslom 57/2007].

Jednotlivé dovolacie dôvody [§ 371 ods. 1 písm. a) až n) Trestného poriadku], ktoré môže dovolateľ uplatňovať, sú vymedzené taxatívne a podstatne užšie ako dôvody zakotvené v Trestnom poriadku pre zrušenie rozsudku v odvolacom konaní, aby sa príliš širokým uplatnením tohto mimoriadneho opravného prostriedku nenarušovala právna istota. Dovolanie teda nezakladá ďalšiu riadnu opravnú inštanciu a nepredstavuje „ďalšie odvolanie“. (Primerane napríklad uznesenia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4Tdo/67/2018, 4Tdo/17/2019, 4Tdo/23/2019, 5Tdo/85/2017, 5Tdo/7/2020).

Podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku dovolanie možno podať, ak zásadným spôsobom bolo porušené právo na obhajobu.

Právo na obhajobu patrí k základným atribútom spravodlivého procesu. Je jedným zo základných práv obvineného, ktoré je zakotvené v čl. 50 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky, čl. 40 ods. 3 Listiny základných práv a slobôd a následne aj v § 2 ods. 9 Trestného poriadku. Porušenie práva na obhajobu je síce dôvodom pre podanie dovolania [§ 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku], avšak zákon (teda Trestný poriadok) pre uplatnenie takéhoto dovolacieho dôvodu predpokladá len zásadné porušenie práva na obhajobu (teda nie každé aj bezvýznamné porušenie tohto práva zakladá vyššie označený dovolací dôvod).

Právo na obhajobu v zmysle dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku je potrebné chápať ako vytvorenie podmienok pre plné uplatnenie procesných práv obvineného a jeho obhajcu (§ 34 ods. 4 Trestného poriadku) - primerane rozhodnutie najvyššieho súdu publikované v Zbierke pod číslom 7/2011.

Podľa § 371 ods. 4, veta prvá, Trestného poriadku, dôvody podľa odseku 1 písm. a) až g) nemožno použiť, ak táto okolnosť bola tomu, kto podáva dovolanie, známa už v pôvodnom konaní a nenamietal ju najneskôr v konaní pred odvolacím súdom; to neplatí, ak dovolanie podáva minister spravodlivosti.

Naplnenie vyššie uvedeného dovolacieho dôvodu [§ 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku] videla obvinená v doplnení v podstate motívu jej konania do obžaloby oproti uzneseniu o vznesení obvinenia a v nedostatočnom odôvodnení subjektívnej stránky jej konania, teda úmyslu na jej strane.

Je však zrejmé, že vyššie namietané skutočnosti boli obvinenej známe už v pôvodnom konaní, no napriek tomu ich, a to ani v konaní pred odvolacím súdom nenamietala, preto tieto námietky v dovolacom konaní vychádzajúc z citovaného ustanovenia § 371 ods. 4 Trestného poriadku nebolo možné úspešne použiť.

Obvinený, ktorému v dovolacom konaní namietané okolnosti sú známe už v pôvodnom konaní a napriek tomu ich najneskôr v konaní pred odvolacím súdom, v rámci ktorého by ich bolo možné napraviť, neuplatní, dáva týmto jednoznačne najavo, že ich nepovažuje za spôsobilé zásadným spôsobom zmeniť jeho postavenie, či spôsobiť mu zásadnú ujmu na jeho právach. Pritom dovolanie ako mimoriadny opravný prostriedok proti právoplatným a záväzným rozhodnutiam súdov, ako to už bolo uvedené, predstavuje výrazný zásah do právnej istoty a stability právnych vzťahov v právnom štáte. Aj z uvedeného dôvodu je dovolanie určené k náprave najzásadnejších a zákonom taxatívne vymedzených procesných a hmotnoprávnych väd, ktoré by svojimi dôsledkami mohli zásadne ovplyvniť trestné konanie, respektíve jeho procesný výsledok (primerane už spomínané rozhodnutie najvyššieho súdu publikované v Zbierke pod číslom R 57/2007 a k otázke súladnosti citovanej právnej úpravy podľa § 371 ods. 4 Trestného poriadku s Ústavou Slovenskej republiky rozhodnutie Ústavného súdu Slovenskej republiky, sp. zn. II. ÚS 499/2016 z 15. júna 2016).

Napriek tomu nad rámec uvedeného len pre úplnosť najvyšší súd dodáva, že v zásade na úplnom počiatku trestného stíhania konkrétnej osoby a vykonávania dokazovania v uznesení o vznesení obvinenia naformulovaný skutok nie je nemenný a jeho podoba zahrnutá do obžaloby je závislá od následne vykonaného dokazovania. Následne potom obžalovacia zásada plynúca z ustanovenia § 234 ods. 2 Trestného poriadku neznamena, že medzi skutkom uvedeným v obžalobe a rozsudkom musí byť absolútna zhoda, niektoré skutočnosti môžu odpadnúť a naopak iné pristúpiť, avšak nesmie sa zmeniť podstata skutku, ktorá je určovaná totožnosťou konania alebo totožnosťou následku (primerane rozhodnutie publikované v Zbierke ako R 64/1973) s tým, že pre zachovanie totožnosti skutku postačí aspoň čiastočná zhoda konania alebo následku (primerane rozhodnutie publikované v Zbierke ako R 9/1972).

Orgány činné v trestnom konaní a prípadne aj súd nepochybne majú povinnosť bez meškania

informovať obvineného o povahe a dôvode jeho obvinenia [čl. 6 ods. 3 písm. a) Dohovoru], každopádne to však neznamená, že pokiaľ sú obvinenému už raz tieto informácie poskytnuté, nemôže dôjsť ich zmene, pokiaľ nejde o zmenu podstatnú, alebo ak je obvinený o tejto zmene informovaný.

Zo Smernice Európskeho parlamentu a Rady 2012/13/EÚ z 22. mája 2012 o práve na informácie v trestnom konaní (ďalej tiež „Smernica 2012/13/EÚ“), konkrétne jej čl. 6 ods. 3, ods. 4 a čl. 7 ods. 3, ako aj rozsudku Súdneho dvora Európskej únie vo veci C-612/15 Kolev a iní z 5. júna 2018, plynie, že článok 6 ods. 3 Smernice 2012/13/EÚ sa má vykladať v tom zmysle, že nebráni tomu, aby boli podrobné informácie o obvinení oznámené obhajobe po podaní obžaloby súdu, ale ešte predtým, ako tento súd začne posudzovať dôvodnosť obvinenia a nezačne pojednávať o veci, či dokonca po začatí týchto pojednávaní, ale ešte pred rozhodnutím súdu, ak neskôr došlo k zmene takto oznámených informácií, s výhradou, že súd prijme všetky potrebné opatrenia na zaručenie dodržiavania práva na obhajobu a spravodlivý proces, okrem toho uvedená požiadavka nevylučuje možnosť neskorších zmien informácií týkajúcich sa obvinenia poskytnutých obhajobe, najmä pokiaľ ide o právnu kvalifikáciu spáchaných skutkov, a to aj v priebehu pojednávaní, takéto zmeny však musia byť oznámené obvinenej osobe alebo jej obhajcovi v čase, keď sa ešte môžu účinne brániť, a to pred rozhodnutím súdu.

Zmena skutku obsiahnutá v obžalobe, ktorá bola obvinenej a jej obhajcovi doručená, jej bola teda oznámená včas, keďže mala dostatočný časový priestor (celé súdne konanie tak pred okresným, ako aj krajským súdom) vyjadriť sa k podstate obvinenia, ku všetkým skutočnostiam, ktoré sa jej kladú za vinu, ako aj pripraviť si svoju obhajobu. Napokon ťažisko dokazovania spočíva na konaní pred súdom.

Navyše ani podľa názoru najvyššieho súdu nešlo o zmenu podstatnú, ale len o výslovné vyjadrenie motívu konania obvinenej, ktorý už beztak bol dostatočne zrejmý z formulácie skutku obsiahnutej v uznesení o vznesení obvinenia. Už v uznesení o vznesení obvinenia bolo konanie obvinenej popísané v podstate tak, že poškodeného po predchádzajúcej konverzácii silno sotila, v dôsledku čoho spadol na zem a keď ležal na zemi, zo zadného vrečka nohavíc mu vybrala finančnú hotovosť.

Pokiaľ obvinená poškodeného po predchádzajúcej konverzácii silno sotila a bezprostredne potom, čo spadol na zem mu z vrečka nohavíc zobrala hotovosť, išlo v prvom rade o konanie úmyselné. Nedopatrením, náhodou, neúmyselne, nemožno iného po predchádzajúcom rozhovore silno sotiť (videla ho), pretože je to logický nezmysel v rozpore s významom takto použitých slov. A pokiaľ bezprostredne po takomto úmyselnom konaní obvinená odcudzila poškodenému hotovosť, nepochybne tak konala s vyššie uvedeným motívom, pretože inak úmyselné zhodenie poškodeného na zem by nemalo zmysel.

Tým bola v zásade vyriešená aj námietka obvinenej týkajúca sa nedostatočného odôvodnenia úmyslu na jej strane v napadnutých rozhodnutiach súdov nižšieho stupňa. Vzhľadom na to, že úmyselné zavinenie na jej strane bolo na prvý pohľad z formulácie takzvanej skutkovej vety obsiahnutej v rozsudku súdu prvého stupňa, s ktorým sa krajský súd bez výhrad stotožnil, zrejmé, nebolo potrebné zvlášť detailne vysvetľovať ho v dôvodoch napadnutých rozhodnutí.

To potom znamená, že aj keby obvinená vyššie uvedené dovolacie námietky uplatnila už v odvolacom konaní, išlo by o námietky, ktoré dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku zjavne nenapĺňajú.

Podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku dovolanie možno podať, ak rozhodnutie je založené na dôkazoch, ktoré neboli súdom vykonané zákonným spôsobom.

Dôvod dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku sa vzťahuje k najdôležitejšej fáze trestného konania, teda k dokazovaniu. Týka sa predovšetkým vykonávania dôkazov súdom, ale zahŕňa aj predchádzajúce dve štádiá, teda ich vyhľadávanie a zabezpečovanie, lebo dôkazy zadovážené v rozpore so zákonom, eventuálne získané nezákonným donútením alebo hrozbou, nie sú v trestnom konaní použiteľné a hodnotiteľné. V rámci uvedeného dovolacieho dôvodu sa preto skúma predovšetkým postup orgánov činných v trestnom konaní a súdu pri získavaní a vykonávaní tých

dôkazov, ktoré slúžili ako podklad pre rozhodnutie vo veci (primerane rozhodnutia najvyššieho súdu napríklad sp. zn. 3Tdo/26/2017, 3Tdo/39/2019, 4Tdo/88/2015).

Dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku možno úspešne uplatňovať len v takých prípadoch, keď zistene porušenie zákona svojou povahou a závažnosťou zodpovedá porušeniu práva na spravodlivý proces podľa čl. 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd. Nesprávny procesný postup pri získaní alebo vykonávaní dôkazov, tak môže viesť k naplneniu tohto dovolacieho dôvodu iba vtedy, ak mal negatívny materiálny dopad na práva obvineného, teda vtedy, ak odsúdenie obvineného bolo založené výlučne alebo v rozhodujúcej miere na dôkaze, ktorého získanie alebo vykonanie sa spochybňuje (rozhodnutie najvyššieho súdu publikované v Zbierke pod číslom 24/2020).

Naplnenie vyššie uvedeného dovolacieho dôvodu [§ 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku] videla obvinená okrem iného v použití jej obhajobnej argumentácie obsiahnutej v odvolaní, ktorá v rámci jej výpovede v konaní pred súdom neodznala, krajským súdom, čím odvolací súd, podľa názoru obvinenej, založil svoje rozhodnutie na nezákonne vykonanom dôkaze.

V tejto súvislosti sa v prvom rade žiada uviesť, že obhajobné tvrdenie obvinenej obsiahnuté v jej odvolaní, že teoreticky mohla poškodeného odstrániť, nepoužil krajský súd ako dôkaz, o ktorý by oprel svoje rozhodnutie. Z odôvodnenia jeho rozhodnutia plynie, že záver o vine dovolateľky založil (a to aj s odkazom na rozsudok súdu prvého stupňa) na výpovedi poškodeného podporenej kamerovým záznamom z čerpacej stanice Q. v V. - V. a výsledkami znaleckého dokazovania realizovaného znalcom z odboru Zdravotníctvo a farmácia, odvetvie chirurgia - traumatológia MUDr. I..

Obvinenou uvedené odvolacie tvrdenie použil krajský súd až potom, čo považoval jej vinu za bezpečne preukázanú a jej obhajobu spoľahlivo vyvrátenú vyššie uvedenými dôkazmi, len ako doplnkový dôvod, prečo ešte navyše obvinenej neverí. Aj bez tohto dodatočného argumentu, ako to už bolo vyššie naznačené, považoval krajský súd obranu dovolateľky za dostatočným spôsobom vyvrátenú. Preto ani prípadne pochybenie v tomto smere by nepredstavovalo vadu, ktorej náprava by mohla podstatným spôsobom z materiálneho hľadiska zmeniť postavenie dovolateľky, teda by nepredstavovala tak závažnú chybu, ktorá by zodpovedala porušeniu práva na spravodlivý proces (napokon sa ani netýka ťažiskového, rozhodujúceho dôkazu v prejednávanej veci, teda výpovede poškodeného). Navyše krajský súd na podklade odvolania obvinenej v jej neprospech nerozhodol (v zásade potvrdil rozhodnutie súdu prvého stupňa). Obvinená v podanom odvolaní sama predostierala argumenty, ktoré chcela, aby krajský súd vzal do úvahy a zohľadnil ich, čo aj urobil, avšak vyhodnotil ich tak, že nevyznievajú v jej prospech, ale ani v neprospech (čo by napokon krajský súd ani nemohol urobiť, pretože odvolanie v jej neprospech podané nebolo) a dospel k záveru, že zmenu rozhodnutia neodôvodňujú. Za takejto situácie potom nemôže obvinená úspešne namietať použitie argumentácie, ktorej použitia sa sama dožadovala.

Preto týmito námietkami obvinená zjavne dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku nenaplnila.

Naplnenie vyššie uvedeného dovolacieho dôvodu [§ 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku] videla obvinená ďalej, podľa jej názoru, v nezákonnom vykonaní rekognície, znaleckého posudku a použítí kamerového záznamu z čerpacej stanice Q..

K týmto námietkam sa taktiež žiada uviesť, že obvinená ich v odvolacom konaní neuplatnila, a preto vychádzajúc z už citovaného ustanovenia § 371 ods. 4 Trestného poriadku s ohľadom na už konštatovanú argumentáciu, už nie sú spôsobilé úspešne dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku naplniť.

Napriek tomu nad rámec uvedeného len pre úplnosť považuje najvyšší súd za potrebné doplniť, že vychádzajúc z ustanovenia § 126 ods. 1 Trestného poriadku je rekognícia tiež, aj keď určitým špecifickým druhom výsluchu, v rámci ktorého sa má zistiť totožnosť osoby alebo veci. Je

nepochybné, že samotnému opoznávaníu osoby alebo veci musí predchádzať jej opis v určitej rozumnej časovej súvislosti pred jej opoznávaním medzi inými ďalšími osobami alebo vecami. Z uvedeného ustanovenia však nijakým spôsobom nevyplýva, že by výsluch osoby, ktorá má poskytnúť opis opoznáwanej osoby alebo veci, musel byť nevyhnutne uskutočnený pri tom istom úkone, ako aj jej samotné opoznávanie medzi ďalšími osobami lebo vecami bez ohľadu na to ako sú tieto úkony označené. Pokiaľ teda poškodený opísal obvinenú pri svojom výsluchu 11. augusta 2018 a následne ju opoznal na druhý deň, teda 12. augusta 2018 (pri rekognícii v užšom slova zmysle), skutočnosť, že opis opoznáwanej osoby a postup pri jej opoznávaní sú zachytené v dvoch zápisniciach o úkone, nepredstavuje rozpor s § 126 ods. 1 Trestného zákona a teda ani nezákonný postup.

Pokiaľ ešte obvinená v tejto súvislosti namietala, že mala byť poškodenému ukázaná medzi osobami podobného zovňajšku k čomu nedošlo, k tomu je potrebné uviesť, že podobný zovňajšok je značne relatívny a subjektívny pojem. V prejednávanej veci bola obvinená poškodeným opoznávaná medzi piatimi ďalšími ženami s tmavými dlhými, poväčšine tak ako ona zopnutými vlasmi, s tmavými očami, obdobného veku, čo podmienke podobného zovňajšku zodpovedá.

Navyše obvinená nepoprela, že poškodenému odcudzila finančnú hotovosť, poprela len použitie násilia. Pripustila teda, že v kontakte s poškodeným v čase a na mieste spáchania skutku bola, preto o tejto skutočnosti niet pochyb (obvinená túto skutočnosť nespochybňuje), preto v zásade rekognícia v prejednávanej veci z hľadiska uznania jej viny ani nemá podstatný význam.

Skutočnosť, že znalec v časti svojho posudku poskytne nielen odpovede na odborné otázky aj právne závery, nerobí znalecký posudok ako celok nepoužiteľným. Nič nebráni súdu, aby na tieto nepoužiteľné časti znaleckého posudku neprihliadal a svoje rozhodnutie oprel o tie časti znaleckého posudku, ktoré nie sú právnymi závermi, ale odpoveďami na odborné otázky (primerane v tomto smere rozhodnutie najvyššieho súdu publikované v Zbierke pod číslom 82/2001).

Pokiaľ obvinená namietala použitie kamerového záznamu z čerpacej stanice Q. s odkazom na zákon č. 18/2018 Z. z. o ochrane osobných údajov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, v tejto súvislosti je potrebné poukázať v primeranom rozsahu na rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 5Tdo/71/12, rozhodnutie ústavného súdu sp. zn. I. ÚS 514/15, ako aj rozhodnutia Európskeho súdu pre ľudské práva vo veciach Teixeira de Castro verzus Portugalsko, Allan verzus Spojené kráľovstvo, Schenk verzus Švajčiarsko, Khan verzus Spojené kráľovstvo, Heglas verzus Česká republika, z ktorých plynie, že podľa čl. 8 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd súkromie každého človeka je hodné ochrany pred neoprávnenými zásahmi. Prelom tejto ochrany je prípustný len v prípade záujmu ochrany demokratickej spoločnosti alebo ochrany ústavne (medzinárodne) garantovaných základných práv a slobôd iných osôb (kolízia práv). Ochrany svojho súkromia sa nemôže úspešne dovolávať osoba (páchateľ), ktorá svojím úmyselným konaním naruša pokojný stav súkromného života inej osoby. Legitímny verejný záujem štátnych orgánov na ochrane spoločnosti (jednotlivcov) pred závažnými trestnými činmi alebo na odhaľovaní, objasnení a potrestaní takej činnosti je zásadne nadradený (prioritný) záujmu páchatel'a závažnej trestnej činnosti na ochrane sfér svojej osobnosti. Ani prípadná nezákonnosť dôkazu získaného porušením čl. 8 ods. 1 Dohovoru ešte nespôsobuje jeho nepoužiteľnosť v trestnom konaní a za určitých okolností nie je právo obžalovaného na spravodlivý súdny proces (čl. 6 Dohovoru) v dôsledku použitia takéhoto dôkazu dotknuté. Je potrebné skúmať, či boli využité všetky možnosti minimalizácie zásahu do základného práva, či slobody inej osoby, t. j., či jednému právu nebola nedôvodne poskytnutá prednosť pred druhým právom. Záujem na odhaľovaní (zaznamenaní) prípadnej nezákonnej činnosti, ktorú možno v priestoroch čerpacích staníc dôvodne očakávať, je dostatočným dôvodom na akceptovanie inštalácie monitorovacích kamier. V prípade použiteľnosti kamerového záznamu ako dôkazu je potrebné prísne individuálne zvážiť legitimitu cieľa, ktorý má byť prostredníctvom vykonávania tohto dôkazu dosiahnutý. Zároveň je potrebné prihliadať na proporionalitu, ktorá zahŕňa najmä posúdenie dôvodov, pre ktoré bol záznam urobený, zhodnotenie intenzity potreby použitia práve tohto prostriedku na ochranu práv vyhotovovateľa a okolností, za akých bol záznam urobený.

Aj v prejednávanej veci platí, že záujem na odhaľovaní (zaznamenaní) prípadnej nezákonnej činnosti, ktorú možno v priestoroch čerpacích staníc, či bezprostredne pred nimi, dôvodne očakávať, je dostatočným dôvodom na akceptovanie inštalácie monitorovacích kamier. Aj v danom prípade zhotovený videozáznam nebol použitý (zneužitý) na žiadny iný účel, len ako podporný dôkaz pre usvedčenie obžalovanej, išlo teda o legitímny cieľ v zmysle vyššie uvedených úvah, a keďže tento záznam bol použitý len na usvedčenie páchatel'a trestného činu, nebol nijakým iným spôsobom zneužitý, nie je možné hovoriť o neproporcionalite jeho použitia.

Zjednodušene povedané protiprávne konanie obvinenej nepožíva právnu ochranu, a to ani z hľadiska ochrany jej súkromia a ani osobných údajov, preto aj s ohľadom na vyššie uvedené nič nebránilo, aby kamerový záznam jej konania bol ako dôkaz v trestnom konaní v prejednávanej veci použitý.

Vzhľadom na to, že obvinená V. K. skutočnosťami, ktoré uviedla vo svojom dovolaní, zjavne nenaplnila dovolacie dôvody podľa § 371 ods. 1 písm. c), písm. g) Trestného poriadku, Najvyšší súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí jej dovolanie podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku odmietol.

Na základe vyššie uvedených dôvodov preto senát najvyššieho súdu jednomyselne rozhodol tak, ako je to uvedené vo výrokovej časti tohto rozhodnutia.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu nie je opravný prostriedok prípustný.